

SCOLA ROMANA.

Foia pedagogica si didactica

pentru interesele institutelor de cultura si ale organelor acestora.

Edata si redigeata de

Joanu Candrea si Basiliu Petri.

Ese odata in septemana, Vinerea. Pretiulu: pe unu anu 5 fl., pe diumetate 2 fl. 50 cr. — Pentru insertiuni: cate 5 cr. de siru si timbrulu.

Sabiiu, 9 Januarius v. 1876.

Prenumeratiunile si corespondintiele sunt a se adresa la: Redactiunea „Scólei romane“ in Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben) franco.

Metod'a scientieloru fisico-naturali.

»Originea si fundamentulu a tóta cunoscenti'a este intuintiunea; de la acést'a forma are se procéda instructiunea.«

Pestalozzi.

Tempulu nostru manifestéza o tendintia realistica escelinta. Ceea ce anticitatea abia a cugetatu, aceea tempulu modernu realiséza cu o staruintia si unu succesu admirabilu. Ar' insemná a scrie o istoria a scientieloru si arteloru, candu am voi a caracterisá mai de aprópe creatiunile realismului, ce nu incapa in cadrului unui articulu modestu; atat'a inse nu se póte contestá, cá influinti'a lui este preste mesura puternica asupra cursului desvoltarei intelectuale, morale si materiale.

Disciplinele reale au a multiamí auctoritatea lor destinsa, de carea se bucura in presinte, succeseloru celoru mari, cari le au obtienutu in tempulu mai nou, despre cari istori'a inventiuniloru ne scia spune exemple atatu de mari. Chiar' si cele mai abstracte concepte, tempulu si spatiulu, dóue idei in fondu de totu deosebíte, astadi le aflamu intrunite in cronometrele nóstre, cáci unu cronometru nu este altu-ceva, de catu unu aparatu, care transpune tempulu in spatiu si astadi avemu cronometre atatu de perfecte si esacte, de in unu anu nu variéza o secunda. Si fiendu ca acestu realismu cu asemenea succesu imbraiosiéza atatu viéti'a practeca, catu si de alta parte influinti'a lui asupra culturai si civilisatiunei a devenitu mare, de aceea nici scól'a, acést'a institutiune fundamentala a vietiei publice, nu póte, nu trebue a-se subtrage de sub influinti'a lui binefacatória.

Multu tempu desconsiderate si tractate cá lusu, disciplinele reale astadi au desteptatu invidi'a acelor'a, cari mai ieri cautau cu unu dispretiu suveranu la ele. Acésta stima inalta o detorescu metodei de scrutare, de care suntu conduse.

Eu am de scopu a deliniá pre scurtu acést'a metoda a disciplineloru reale, a espune, care a fostu cursulu desvoltarei loru naturale si a constatá procesulu, ce are se urmeze si scól'a cá stabilimentu fundamentalu de cultura.

Jace in natur'a scientieloru naturale de a se nasce in unu modu concretu. In urmare problem'a naturalistului este ceea a judelui instructore: elu trebuie prin intrebari a esaminá natur'a si fenomenele ei si din numeróse respunsuri, ce ni le dá, a constrú, a abstrage dupa regulele logice a mintei omenesci prin inductiune si analogia — legea naturala, formul'a, adevverulu nestramutabilu.

Tient'a lui este dara: dela concretu la abstractu, in care predomnesce in asemenea gradu intuintiunea cá forma fundamentala, catu si formele logice ale mintei cá potintie mai inalte.

Nu auctoritatea, nu traditiunea si nici rugulu nu determina o lege naturala. Galilei trasu inaintea tribunalului incusitiunei d'in Rom'a pentru a negá miscarea pamentului, se incercá inca pre cale a aratá amploiatului cauzele nóuei sisteme planetarie, acest'a inse nu sciá a-i respunde de catu „terra stat in eternum“. Si candu totu pre acelu tempu iesuitulu Scheiner se insinuá la provincialu pentru a-i reportá, amesuratu regulamentului ordului, despre petele descoperite in sóre, acest'a 'lu manà pre alta dí, si candu Scheiner a dóu'a dí i propuse nóu'a lui descoperire, provincialulu i respunde: „Am cetitu pre Aristotele dela inceputu si pana in fine si nu am aflatu nemicu despre petele solare. Fi liniscitu, fiulu meu, cá petele se afla in sticl'a t'a (in telescopu) seau in ochi tei, nu inse in sóre“. Si totusi pamentulu se misca si pete esista in sóre

Numai observatiuni numeróse si greutatea fapteloru si dateloru scientifice determina legea naturala. Spre ecestu scopu se aducu in reporturi diferite obiectele, cari se comparéza, seau fenomenele, a caroru natura se scrutéza. Unu ochiu bine desprinsu si nepreocupatu, si intuintiunea imediata suntu indispensabile, si apoi abia dupa-ce totu materialulu observatiunei este gat'a, impregiuralile, sub cari se intempla fenomenele, suntu cunoscute, apoi in urma este liberu recursulu la o potintia mai inalta. Precumu adeca ochiulu fisicu are trebuítia de lumina, asia esperinti'a de ochiulu spiritului; acest'a aduce ordine si armonia in fenomene si determina nesulu naturalu, care le imbina pre tóte, si caus'a, care le provóca.

Inse nu totu-deauna si succede scrutatorului a determiná nesulu causalu alu diferiteloru fenomene, de óre-ce de regula cauzele finale suntu imperceptibile si jacu afara de marginile esperintiei. In acestu casu naturalistulu tinde a subsumá grupe mai mari de producte naturali seau fenomene sub unu singuru punctu de vedere mai inaltu, si déca rezultatului scrutarei i-a succesu a le cuprinde sub unu singuru principiu, atunci a enunCIatú o ipotesa, a desvóltatu o teoria.

Astu-feliu a succesu in fapta scrutarei moderne a naturei a reduce tóte legile naturale la puține principia si, in reportu cu estensiunea cea vasta a domeniului naturei, la puține legi naturale. Că óre aceste principia si poteri in instanti'a ultima nu se voru subsumá in unu singuru principiu cá terminu generalu alu tutoru poteriloru, acést'a — ce e dreptu — o postuléza cu necesitate mintea omenésca si acestu postulatú a-lu realisá este problem'a cea mare a tempului, in care traimu.

Acést'a este metod'a, care a observatu-o scientiele naturali in cursulu lorú dela Baco de Verulam (1561—1626), primulu ei fundatoru, si pana in dílele nóstre. Ea ne arata, cumu spiritulu umanu, odata condusu in directiunea adeverata, si-a cuceritu stralucitele lui accuisitiumi prin staruintia continua, cumu fia-care descoperire científica devine vehicululu si sorgintele, care servesce la descopirea altoru adeveruri, căci precumu ferulu atrage magnetulu, astu-feliu fia-care productú alu spiritului produce nóue producte. Inse si d'in altu punctu de vedere este interesanta acést'a directiune científica si cu deosebire instructiva pentru pedagogu. Ea ne invétia, cumu si in domeniulu scientiei unu edificiu scientificu se compune cu temeiu solidu d'in singuratece date si fapte concrete, cari fia-care ocupa unu locu determinatu spre a constitui unu totu armonicu, ne invétia mai departe, că si spiritulu umanu in cursulu lui se misca cu succesu numai in anumite ferme, pre care nu este iertatu a-le abandoná.

Neintreruptu trebue se avemu in vedere, că numai cinci simtíri are omulu, de cari dispune. Cu ochiulu percepemu marimea si configuratiunea seau form'a corpuriloru, pusetiunea si ordinea, colórea si lustrulu lorú, lumin'a si intunereculu. Ochiulu pipaiesce asia dicundu obiectele in departare, organulu tactului seau pipaitulu d'in contra se restringe numai la obiectele d'in apropiare; acést'a ne presinta corpurile cá calde seau reci, poleite si dure, solide si moi. Gustulu reside pre limba si ne invétia, déca unu corpu este dulce seau amarú, acru, seau posiede unu gustu particulariu, éra nasulu este portatoriulu mirosului. O lume cu totulu nóua ne descopere urechi'a, care este organulu audiului, lumea tonuriloru si accentelorú, prin cari se intielegu ómenii intre sene si 'si esprima cugetele si simtiemintele. Aceste suntu canalurile seau organele, prin cari percepe omulu tóta lumea materiala, natur'a. Preste acestu arsenalu de arme inse domnesce inteliginti'a, care le infréna, candu degeneréza in escese.

Éca originea si fundamentulu cunoscintelorú nóstre: perceptiunea prin intuitiune, seau precumu se esprima

Pestalozzi: in sa-si intuitiunea, si naturalminte dela acést'a forma are se procéda si instructiunea: a consolidá cunoscintiele nóstre prin intuitiune. Neobservarea acestei aksiome, adeca manier'a de a neglege si delaturá totu ce póte ocupá in modu graduatu simtíriile elevului, nu numai că aduce dauna instructiunei, ci si disgustu, căci numai prin succesu se desvólta aripile spiritului, si precumu de alta parte lumin'a prea multa si intensiva orbesce si produce tipuri confuse. Asia si institutoreel se nu caute a stralucí nici prin elocintia rara, avendu emancipatiunea intelectuala a urmá gradatu, dara nici prin multímea obiectelorú, fora a luá in o conscientiósa considerare capacitatea elevilorú; altu-cumu elu le produce ilustratiuni, cari confunda spiritulu, fora a-lu nutrí. Resultatulu unei procederi contrari este evidenté; ce e dreptu, invetiatoriulu va desceptá curiositatea elevilorú, carea se va potea molcomí numai prin nóue ilustratiuni pline de efectú, ce pentru educatiunea intelectuala are aceea insemnate, ce insemnate are apetitulu celu falsu pentru corpulu moribundului.

Cu dreptu cuventu spiritulu prunciloru s'a aseménatu cu o tabula rasa, pre cari se imprima diferitele tipuri si impresiuni d'in afara; déca acumu aceste suntu prea dese, atunci se stergu fora a lasá urma. In acést'a privintia invetiatoriulu pururea se aiba in vedere aksiom'a strabuna a lui Pliniu celu teneru „non multa, sed multum“.

Nu mai prin diligintia neobosita si perseverantia s'au inaltiatu scientiele fisico-naturale pana la culmea presinta; dara si scól'a in lupt'a ei pentru cultura numai prin aceste midíloce speramu, că va poteá asecurá tenerimei amórea față de aceste si in deosebi interesulu celu viu, fora de care inca nu s'a produsu nemicu mare, precumu si respectulu față de aceste eleminte insemnate de cultura, cari voru face superbi'a genului umanu pana atunci, pana candu generatiunile viitorie voru scí aprecíá cultur'a cá pre cea mai delicata afacere individuala, si productele spiritului cá pre celu mai pretiosu tesauru.

Nasau du, in Ianuariu 1876.

Dr. Paulu Tanco.

Tractarea lui „o“ in clasa elementara.

Mai toti pedagogii de astadi pretindu, cá scolarii se invetie a cetí si scrie catu se póte de tempuriu, inca in primulu anu de scóla, si acést'a mai cu séma din dóua motive, antaiu: pentru ca scolarii, cari deja scíu cetí si scrie, suntu in stare, a conlucrá insísi la cultivarea lorú propria; adóu'a: pentru ca atari scolari, pana candu invetiatoriulu instruéza directu despartiemintele superioare, se potú ocupá in scóla cu lucruri folosítoria.

De aici se esplica incercarile cele multe, de a stabili unu metodu mai ratiunalu pentru invetiarea cetitului. Stefani, tatalu metodului foneticu, díse inca la anulu 1802, ca nu va poté fi vorb'a de inbunatatirea scóloru poporale, pana candu invetiarea cetitului, care absórbe celu mai multu tempu in scóla, nu se va reduce la principia mai simple. Si cetitulu s'a redusú intru adeveru la prinipia simple, căci astadi in tempu de unu anu scolarii invétia

a cetí si scrie bine. *Metodic'a cetitului*, dupa cumu se practiséza ea in presentu la popórale cele mai inaintate, se afla espusa pe largu in cartea „*Scriptologia seau modulu de a invetiá cetitulu scriendu*,” de Basiliu Petri. Propunerea lui „i^a” si „u” e descrisa la pagin'a 94—103; aici vomu aratá tractarea lui „o”, care in „*Scriptologia*” e numai schitiata. Mai antaiu inse vomu dá

Planulu propunerei lui „o”.

I. Repetitiune scurta asupra celoru invetiate (i, u).
 II. Desvoltarea sunetului „o” din cuvinte corespundietória, tiesute in propusetiuni simple.

III. Aratarea literei

1. mai antaiu intréga, apoi
2. parte de parte, — numirea si descrierea fiacarei parti.

IV. Deprinderea literei si a sunetului, scriendu liter'a

1. cu degetulu in aeru,
2. cu degetulu pe mésa (si cu ochii inchisi)
3. cu stilulu pe tablitia.

Sunetulu se deprinde, intrebandu despre elu, de cate ori scolarii scriu liter'a.

V. Impreunarea lui „o” cu literele deja propuse (i u), compunendu cuvinte intregi, adeca cu intielesu (oi, io, ou).

VI. Cetirea cuvintelor

1. de pe tabla,
2. de pe tablitia,
3. din Abcdariu.

VII. Ocupatiuni ulterióre:

1. decopiarea cuvintelor respective din Abcdariu pe tablitia;
2. scrierea cuvintelor dupa dictare;
3. esercitia cu literele mobile.

I. Prunciloru, voi scrie ceva pe tabla, cá se vediu, mai aduce-tí-ve aminte de cele invetiate; bagati bine de séma. (Inv. scrie cu cret'a pe tabla unu „i” si intréba:) Ce e acest'a? Cumu se numesce semnulu pentru i? (litera). Mai pronunciatí odata cu totii sunetulu lui i! Liter'a se vede; dar sunetulu? Din cate parti se compune liter'a i? (4). Cari suntu acele? Vom scrie cu totii litera i in tactu cu degetulu in aeru. (Inv. standu cu faci'a catra scolari, scrie si elu cu man'a stanga) Atentiune, (scolarii iéu pusetiunea receruta) unulu, doi, trei, patru! (Asia cu u). Cate litere suntu pe tabla? Ce sunete arata liter'a acést'a? dar acést'a? — Ce am scrisu acum? (ui). Ce este ui? (cuventu). Din cate sunete se compune? Care e celu de antaiu? alu doile? Cetiti inca odata cuventulu acest'a! (Asia cu iu). Cetiti acum amendoua cuventele dupa olalta!

II. Astadi vomu invetiá unu sunetu nou; fiti atenti! Amu vorbitu ieri despre partile capului; numesce-le inca odata! Ce facemu cu ochii? (respunsu intregu: cu ochii vedemu). Dí sí tu acést'a! Díce-ti-o cu totii in choru! Din cate cuvinte stá dícereá acést'a? Numera-le pe degete! (pronunciandu cate unu cuventu, deschide la fiacare cate

unu degetu dela man'a drépta). Care e cuventulu primu? alu doile? alu treile? Pronuncia inca odata cuventulu alu doile senguru! Inca odata! Din cate silabe stá cuventulu „ochii”? (2) Care e prim'a? adóu'a? Pronuncia cuventulu raru, cá se se audia fiacare silaba bine! Tiene fiacare silaba, pana voiú dá trei tacte! Inca odata! (Acumu precandu scolariulu pronuncia o . . . , invetiatoriulu 'lu intrerumpe). Ce ai pronunciatu acum'a? Prunciloru, „o” inca e sunetu; elu se pronuncia asia (inv. pronuncia pre „o” astfeliu, cá nici in aintea, nici in urm'a sa se nu se audia altu sunetu (d. e. u), ci numai „o” curatu). Pronuncia-tí-lu si voi asemene! Inca odata! De trei ori dupa olalta! Odata tare! odata incetu! odata lungu! odata scurtu! (Acumu inv. face a se pronuncia „o” si din partea unoru scolari sengurateci, mai cu séma din partea celoru cu defecte organice in vorbire, aratandu-le pronunsierea corecta; acést'a e neaperatu de lipsa pentru cetitulu esteticu).

„O” se mai afla si in alte cuvinte. „Bumbulu e de osu.” Dí si tu acést'a! Din cate cuvinte se compune? Care e cuventulu din urma? Pronuncia-lu raru! Ce sunetu audi la inceputu? „Flórea de sócu e buna la tuse.” (Choru). Care e cuventulu alu treile? Din cate silabe stá? Audi in elu unu „o”? Numiti alte cuvinte cu „o”! Se mai pronunciamu cu totii pre o: tare! incetu! lungu! scurtu!

III. 1. Se ve aratu acum liter'a pentru sunetulu o; luati bine sém'a, cumu voiú scrie pre o! (Tabl'a e curatita, negrita*) si liniata de mai inainte. Inv. scrie unu „o” — mare cá se se póta vedé bine si din departare, 'lu scrie fora intrerumpere, pentru ca fiacare obiectu se arata mai antaiu in totalitatea sa, cá astfeliu scolarii se aiba o idea despre lucrulu intregu). Cumu se chiama liter'a acést'a? Cá se nu o uitati, aduceti-ve aminte, ca sémana cu unu ou.

2. Acumu luati sém'a, ca voiú scrie pre „o” parte de parte. Unde am pusu cret'a? (in lini'a din diosu). In cotro am mersu? (in sus). Pana unde? (pana in lini'a din sus). Ce am facutu asiadara mai antaiu? (o linia subtíre). Ce am facutu acum? (unu arcu grosu in diosu cu imflatur'a spre stang'a). Acum'a? (arcu subtíre in sus cu imflatur'a spre drépt'a). Si acum'a? (o verigutia impluta). In urma? (arcu micu subtíre in sus). Mai lipsesce ceva la o? (ba). (Invetiatoriulu mai scrie odata pre „o” parte de parte, numerandu fiacare elementu). Din cate parti stá asiadara o? Carea e partea prima? a dóu'a? Unde e partea adóu'a mai grósa? (ceva mai in diosu de midilocu). Carea e partea a treia? a patr'a? (veriguti'a trebue se fia lungarétia, cá unu o micu, inse impluta, dara nu mai grósa, decatu arculu celu grosu). Carea e partea a cinci'a? (arculu din urma merge numai pana in lini'a din sus). Cate parti suntu gróse? cate subtíri? Cate de tóte? Vino, A. afara si descrie pre o, aratandu cu bátiulu fiacare parte!

*) Tabl'a trebue negrita adeseori, cu negréla indusa cu spongi'a seau cu unu petioru de epure.

IV. 1. Luati acumu sém'a, ca voiú scrie cu man'a cea drépta pre „o“ in aeru (inv. se pune cu spatele pe diumetate catra scolari, cá asia miscarile manei sale se corespundia miscariloru, ce au se le faca scolarii, si scriendu cu man'a in aeru díce) linia subtíre in sus — un'a, arcu grosu in diosu — doi, arcu subtíre in sus — trei, verigutia impluta — patru, arcu subtíre in sus — cinci. Asia se faceti si voi; uitatí-ve la „o“ de pe tabla! Atentiune: unulu, doi, trei, patru, cinci! Inca odata; numerati voi! Acumu cu ochii inchisi!

2. Totu asia cu degetulu pe mésa.

3. Acumu tablitiele afara — 1, 2, 3! Stilurile amana! Cumu se chiama liniile de pe tablitia? Intre cari veti scrie? Scrieti acumu cu stilulu pe tablitia cate unu „o“ incetu si cu atentiune! Uitatí-ve bine la celu de pe tabla! Unde veti pune antaiú stilulu? Incotro veti merge? pana unde? etc. Ce litera ati scrisu? (Inv. reveđe literere scrise, si observandu vre-o eróre mai generala, o corege pe tabla in vederea tuturoru. Vedi despre coregere „Scriptolegi'a“ pag. 98! Dupa ce scolarii au scrisu pre „o“ mai de multe ori de capulu loru, urméza scrierea sa in tactu. Inv. díce:) Acumu vomu scrie pre o cu totii in tactu. Ce veti scrie, candu voiú numerá — unulu? Candu voiú numerá — doi? etc. Atentiune! Unulu, doi, trei, patru, cinci! Inca odata; va numerá B! Prunciloru, acumu ve curatíti frumosu tablitiele, ve ascutíti stilurile, si pana voiú invetiá pre cei mai marisori, scrieti atati'a o pe tablitie, cate degete aveti la man'a stanga! Scrieti inse catu se póte de bine, ca aveti se aratati acesti „o“ parintíloru, cá se védia si ei, ce ati invetiatu din nou. (Er candu i demite acasa le díce): acasa apoi mai scrieti pe atatia o, cá se védia parintii vostri, ca intru adevéru voi ati scrisu; acestia se mi-i aratati mane in scóla!

V. „Noi avemu oi.“ Dí si tu acésta! Din cate cuvinte stá? Care e cuventulu din urma? Mai pronuncia-lu odata! Din cate silabe stá? (un'a) Luati sém'a, cá-lu voiú pronuncia raru: o . . . i. Ce sunetu se aude antaiú? apoi? Sciti voi scrie pre o? dar pre i? Asiadara veti scí scrie si cuventulu intregu; se-lu scriemu! Ce sunetu audímu antaiú in cuventulu oi? Ce vomu scrie dar mai antaiú? Ce se aude dupa o? Ce vomu scrie dupa o? Dar cá se fia unu cuventu, ce trebue se facemu? (se legamu literile la olalta, vedi „Scriptolegi'a“ pag. 101—102?). Acést'a se face asia (se arata). Scrieti acumu cuventulu „oi“ intr'un'a! Ce ati scrisu? (Inv. reveđe scrisorile, si parte spre a corege erorile observate, parte spre a dá scolariloru sei unu esemplu mai perfectu, scrie si elu cuventulu „oi“ pe tabla, catu se póte de frumosu. Cerendu inse lips'a, va scrie mai antaiú invetiatoriulu cuventulu respectivu). Ce am scrisu io pe tabla? (Asia procede cu io, ou).

VI. 1. Acumu se cetimu, ce amu scrisu, — mai antaiú de pe tabla! (Inv. se pune la tabla, si aratandu cu batiulu pe sub fiacare litera din cuventu, fáce a se cetí pe róndu tóta materi'a de pe tabla; mai antaiú

cetescu scolarii senguratici, apoi scolarii din cate o banca, in fine toti scolarii inceputori. Cetitulu se face legandu intre sene sunetele dintr'unu cuventu. Invetiatoriulu arata cu batiulu sub prim'a litera, si invetiachelulu pronuncia sunetulu ei lungindu-lu, pana candu inv. trece cu batiulu sub liter'a adóu'a, la carea scolarii trecu nemidilocitu, inchiagandu astfelu sunetulu ambeleru.

2. Dupa aceea scolarii cetescu cuvintele de pe tablitie. Aici fiacare scolaru arata insusi cu stilulu pe sub litere.

3. In fine se deprinde cetitulu in Abcdariu. Scolarii stau mare, tienu cartea cu man'a stanga, in departare cuvenita de ochi, si cetescu pe róndu aratandu cu stilulu pe sub fiacare litera. Se nu se permitia scolariloru a aratá cu degetulu, odata pentru ca se mangescu cartile, apoi pentru ca degetulu, fiendu mai grosu, arata de multe ori cate dóue litere.

VII. Spre a deprinde si mai bine cele invetiate urméza trei feliuri de ocupatiuni:

1. decopiarea simpla a cuvintelor respective din Abcdariu, in scóla pentru parinti, acasa pentru invetiatoriu;

2. dictarea cuvintelor deprinsa, seau adeca scrierea de rostu;

3. variatiuni cu literele mobile (déca suntu; multi invetiatori 'si facu insii litere de aceste pe chartia grósa [cartonu] in formatulu cartíloru de jocu).

In urma observam, ca scolarii mai debili se coneredu scolariloru mai buni, spre a fi deprinsi mai departe in cetitu si scrisu.

Din computulu elementariu.

Tractarea numerului 6.

(Urmare.)

5. Adaugerea seau aditiunea.

a) *Aplecata la obiecte concrete si la casuri din viét'a practica.*

$$5 + 1 = 6.$$

Catu facu (la masín'a de computu) 5 bile si 1 bila? (respunsu in tregu: „5 bile si 1 bila facu 6 bile“). Aici (la man'a drépta) am 5 degete, si mai luandu unulu dela man'a stanga, cate degete suntu la olalta: (respunsu intregu: 5 degete si 1 degetu suntu 6 degete). (Inv. póte luá mai multe esemple dupa trebuintia). Ati vediutu, ca 5 bile si 1 bila suntu 6 bile, 5 degete si 1 degetu suntu 6 degete; catu e dara 5 si 1? (5 si 1 e 6).

$$4 + 2 = 6.$$

Punu pe mésa 4 cruceri si langa ei alti 2 cruceri; cati cruceri suntu la olalta? Facu pe tabla 4 liniutie, si langa ele inca 2 liniutie; cate liniutie suntu de tóte? Ati vediutu deci, ca 4 cruceri si 2 cruceri suntu 6 cruceri, 4 liniutie si 2 liniutie suntu 6 liniutie; catu e dara 4 si 2? (4 si 2 e 6).

Totu asia se afla — celu puçinu la 2 casuri concrete — ca: $3 + 3 = 6$; $2 + 4 = 6$; $0 + 6 = 6$; $6 + 0 = 6$; $2 + 2 + 2 = 6$.

Teme mestecate. Ioanu are 5 mere si mai capeta 1 meru; cate mere are? Déca cine-va are 2 nuci si mai capeta 4; cate nuci are? In banc'a acést'a suntu 3 scolari, in cecalalta inca 3; cati scolari siedu in ambe bancele? Servitóri'a a dusu lucratoriloru demanéti'a 2 pani, la amediadi 3; cate pani a dusu de tóte? etc.

b) *Cu numeri curati seau abstracti.* Catu suntu 4 si 2?
2 si 3? 1 cu 4? 2 cu 4? 6 si 0? 1 si 5?
5 si 1? 3 si 3? 3 si 1? 3 si 2? 2 si 2 si 2?
3 si 2 si 1 =? etc.

Spre inchiaiare urméza exercitia scripturistice, tractate mai antaiu verbalu:

$$| + |||| = ? \quad \begin{array}{|c|c|} \hline \cdot & \cdot \cdot \\ \hline \end{array} \quad 1 + 5 = ?$$

$$|||| + || = ? \quad \begin{array}{|c|c|} \hline \cdot & \cdot \\ \hline \end{array} \quad 4 + 2 = ?$$

6. Subtractiunea.

a) *Aplecata la obiecte concrete si la casuri din viéti'a practiva.*

$$6 - 1 = 5.$$

Déca din 6 linie stergemu 1 linia (se arata), cate mai remanu? Din 6 bile luandu 1 bila, cate mai suntu? Catu e asiadara 6 fora (seau mai pucinu cu) 1? (6 fora 1 e 5).

Totu asia se afla, ca $6 - 2 = 4$; $6 - 3 = 3$; $6 - 4 = 2$; $6 - 5 = 1$; $6 - 6 = 0$; $6 - 6 = 0 = 6$.

Teme: Aureli'a are 6 pere, si mananca din ele 3; cate i-au mai remastu? Iuliu are 6 cruceri, si-si cumpera de 5 cr. stiluri; cati cruceri mai are? Unu omu are 6 boi; vendiendu o pariechia, cati boi mai are? O muiere are se tórca 6 fusa; déca a torsu dóue pariechi, cate fusa mai are de torsu? Valeriu are 6 stiluri, si daruiesce 2 lui Emilu; cate i-au mai remasu? Paulin'a are 2 cruceri; cati i mai lipsescu pana la 6? Dar candu ar avé numai 1 cruceriu; cati i-ar lipsi pana la 5?

b) *Cu numeri abstracti.* $6 - 1 = ?$ $6 - 2 = ?$
 $6 - 3 = ?$ $6 - 4 = ?$ $6 - 5 = ?$ $6 - 6 = ?$
 $6 - 0 = ?$ $5 - 3 = ?$ $4 - 4 = ?$ $5 - 4 = ?$
 $4 - 3 = ?$ $3 - 2 = ?$ etc.

Teme: Cu catu e 6 mai mare decat 4? 5 mai mare decat 2? Cu catu e 5 mai micu decat 6? 2 mai micu decat 5 etc.

Exercitia scripturistice cá mai sus.

7. Multiplicatiunea.

a) *Aplecata la obiecte concrete si la casuri din viéti'a practica.*

$$6 \times 1 = 6.$$

Impingu pe drotulu acest'a de 6 ori cate 1 bila (se face); cate bile am impinsu? Acumu punu pe mésa de 6 ori cate 1 cruceriu; cati cruceri am pusu? Catu e asiadara de 6 ori 1? (de 6 ori 1 e 6).

$$1 \times 6 = 6.$$

Punu 6 stiluri pe banca; de cate ori amu pusu 6 stiluri? Odata 6 stiluri suntu asiadara cate stiluri? (odata 6 stiluri suntu 6 stiluri). Cate degete tienu io in sus? (6) De cate ori tienu 6 degete in sus?

(odata). Odata 6 degete cate degete suntu? (odata 6 degete suntu 6 degete). Catu e dara odata 6? (odata 6 e 6).

$$2 \times 3 = 6.$$

Aici am odata 3 cruceri, si aici érași 3 cruceri; de cate ori am cate 3 cruceri? Catu suntu de 2 ori 3 cruceri? (de 2 ori 3 cruceri suntu 6 cruceri). Éca facu pe tabla 3 liniutie, si aici érași 3 liniutie; de cate ori am facutu 3 liniutie? Catu suntu de 2 ori 3 liniutie? (de 2 ori 3 liniutie suntu 6 liniutie). Catu e asiadara de 2 ori 3? (de 2 ori 3 e 6). Unu pescariu baga saculu de 6 ori in apa, si nici odata nu scóte nimic'a; cati pesci a prinsu? Catu e de 6 ori nimica? (nimic'a). Altu pescariu a prinsu intro dí 6 pesci; de cate ori póte elu vinde cate 6 pesci? De cate ori inse póte vinde cate 1 pesce? cate 2 pesci? cate 3 pesci? (Temele din urma se potu luá si la divisiune). Déca unu ou consta 3 cruceri, catu voru constá 2 óua? Dar déca unu ou consta 2 cruceri, catu voru constá 3 óua? Unu stilu consta 1 cruceriu; catu voru constá 6 stiluri?

b) *Cu numeri abstracti.* $1 \times 6 = ?$ $6 \times 1 = ?$
 $2 \times 3 = ?$ $3 \times 2 = ?$ $0 = ?$ $0 \times 6 = ?$
 $1 \times 4 = ?$ $5 \times 1 = ?$ $2 \times 2 = ?$ $4 \times 1 = ?$

Teme; Unulu pusu de 3 ori, catu face? dar de 6 ori? dar 2 de 2 ori? 3 parechi facu cate bucati? Catu e de 2 ori 3? Catu odata 3 si cu 1? de $2 \times 2 + 2 = ?$ etc.

8. Divisiunea.

a) *Aplecata la obiecte concrete si la casuri din viéti'a practica.*

Aici amu 6 stiluri; déca se voru impartí între 6 scolari asia, cá se capete unulu catu ci altulu, catu capeta unulu? Déca se voru impartí 6 cruceri între 6 scolari in parti asemene seau egale; catu capeta unu scolariu? Cate parti am facutu din 6? Catu de mare e un'a? Asiadara a siesea parte din 6 e 1. Aici suntu 6 bile: déca voiu face din ele 2 parti egale; cate bile se vinu intr'o parte? Dar in cecalalta? Caudu unu numeru se imparte in 2 parti egale, se dice, ca s'a indiumetáttu. Catu face asiadara diumetate din 6? Dar déca din 6 bile se voru face 3 parti; cate bile se voru venií pe un'a? Cate parti s'au facutu? Catu e asiadara a treia parte din 6? Unu meru e a catea parte din 6 mere? A catea parte suntu 2 ceresie din 6 ceresie? Titu are 6 mere, Victoru diumetate pe atatea; cate mere are Victoru? 6 metri de postavu consta 6 fl.; catu consta 1 metru? 3 Chilogrami de bumbacu consta 6 fl.; catu consta 1 Chilogramm? etc.

b) *Cu numeri abstracti.* Catu e diumetate din 6? din 4? Catu e a treia parte din 6? a treia parte din 3? Catu e a sies'a parte din 6? a patr'a parte din 4? diumetate din 4?

9. *Teme mestecate.* Catu trebuie se adaugemu la 4, cá se aveuu 6? A. are 2 cruceri; cati cruceri i lipsescu dela 6 cr.? B. are 6 cruceri si-si cumpera de 5 chartia;

cati cruceri i mai remanu? L. are 6 mere si dà sororei sale diumetate din ele; cate mai are? 3 m consta 6 fl.; catu 1 m? 1 cerusa consta 2 cr.; catu consta 3 ceruse? M. are 4 cruceri, M. cu doi mai multu; cati cruceri are N.? Cu catu e 5 mai mare decat 2? 3 parechi de boi suntu cati boi? Afara la sóre suntu 6 snopi, pre cari U. i-a bagatu in siura in dóue rînduri; cate cati a dusu odata? Dar luandu odata cate 2 snopi, de cate ori ar avé de dusu? $4 + 2 = ?$ $1 + 3 = ?$ $1 + 4 = ?$ $6 - 4 = ?$ $5 - 3 = ?$ $2 \times 3 = ?$ $1 \times 4 = ?$ $6 \times 1 = ?$ $2 \times 3 = ?$ $2 \times 2 \times 2 = ?$ Catu face a treia parte din 1? din 6? Catu e diumetate din 4? din 6? din 2? De cate ori 2 suntu 6? de cate ori 3? Catu e de $2 \times 3 - 1$? etc. etc.

Proiectu de lege, relativu la instructiunea din scólele gimnasiale si reale.

Proiectulu de lege relativu la organizatiunea scóleloru medie s'a predatu dejá dietei din partea ministrului culteloru si instructiunei si acést'a in curendu 'lu va luá sub discussiune. Pentrucá acestu proiectu se fia cunoscutu si din partea barbatiloru nostri de scóla, ne-amu tienutu de detorintia a-lu publicá succesive si in colónele fóiei nóstre.

Capitulul I.

Impartírea.

§. 1.

Gimnasia si scóle reale suntu: *a*) Institute de statu sustienute din partea statului; séu *b*) atari institute, cari se provedu decatra ordini din fonduri, ce stau sub administratiunea ministrului de culte si instructiune, seau din donatiuni regesci, seau din ori ce fundatiuni, si in fine *c*) institute de invetiamentu sustienute din partea confesiuniloru, municipalorú, comuneloru, societatifloru seau decatra persóne private, aceste din urma suntu éراس institute publice si private.

Capitulul II.

Organizatiunea gimnasialorú si a scóleloru reale de statu.

§. 2.

Atatu gimnasiulu, catu si scól'a reala au cate 8 clase cu totu atatea cursuri. Esceptiunalmente se póte concede infientiarea de atari institute necomplete, inse nici odata cu mai puçinu de 4 clase.

§. 3.

Obiectele ordinaria de invetiamentu pentru gimnasiu suntu: *a*) religiunea si moral'a; *b*) limb'a si literatur'a magiara si unde limb'a instructiunei nu e cea magiara, acolo *c*) si limb'a si literatur'a limbei de instructiune; *d*) limb'a latina si literatur'a ei; *e*) limb'a si literatur'a germana; *f*) limb'a greca si literatur'a ei; *g*) geografi'a (patriei si universalá); *h*) istori'a Ungariei, in clasele superióre in modu pragmaticu si cu respectu la desvoltarea constitutiunei; *i*) istori'a universalá cu respectu

continuu la cultura; *k*) propedeutic'a filosofica (logic'a si antropologi'a inclusive psihologi'a) incependu din clas'a a VII-a; *l*) matematic'a; *m*) istori'a naturala; *n*) fisic'a si chemi'a; *o*) geografi'a matematica si fisica si elementele geologiei; *p*) desemnulu in cele 4 clase inferióre; *q*) caligrafi'a; *r*) gimnastic'a.

§. 4.

Cá obiecte extraordinaria de invetiamentu se potu propune celoru ce se insinua de buna vóia: *a*) vre-un'a din limbele patriei dupa recerintiele locale; *b*) limb'a francesá; *c*) limb'a englesá; *d*) limb'a italiana; *e*) desemnulu (si in cele 4 clase superióre); *f*) stenografi'a; *g*) cantulu artisticu.

§. 5.

Obiectele ordinaria de invetiamentu pentru scól'a reala sunt; *a*) religiunea si moral'a; *b*) limb'a si literatur'a magiara, si unde limb'a instructiunei nu e cea magiara, acolo *c*) si limb'a si literatur'a limbei de instructiune; *d*) limb'a si literatur'a germana; *e*) limb'a francesá (incependu din a V-a clasa); *f*) propedeutica filosofica (logic'a si moral'a incependu din clas'a a VII-a; *g*) geografi'a (patriei si universalá); *h*) istori'a ungara, in clasele superióre in modu pragmaticu si cu respectu la desvoltarea constitutiunei; *i*) istori'a universalá cu respectu continuu la cultura; *k*) matematic'a; *l*) istori'a naturala si geologi'a; *m*) fisic'a; *n*) geografi'a matematica si fisica; *o*) chemi'a; *p*) geometri'a descriptiva; *q*) desemnulu; *r*) elementele economiei natiunale (in clas'a a VII-a si a VIII-a); *s*) caligrafi'a; *t*) gimnastic'a.

§. 6.

In fiacare scóla reala se propune acelorú scolarú, cari se insinua de buna voia, si limb'a latina cá studiu obligatu si spre scopulu acest'a se institue unu profesorú ordinariu de specialitate.

§. 7.

Cá obiecte extraordinaria de invetiamentu se potu propune in scól'a reala celoru ce se insinua de buna voia: *b*) un'a din limbele patriei; *b*) limb'a englesá; *c*) limb'a italiana; *d*) analis'a chemica; *e*) modelarea; *f*) stenografi'a; *g*) cantulu artisticu.

§. 8.

Ministrulu culteloru si alu instructiunei prescrie in obiectele obligate si neobligate scopulu (tient'a) si pe bas'a acestui'a planulu de invetiamentu pentru gimnasia si pentru scólele reale, si dupa ascultarea singuraticiloru corpuri didactice dispune, intru catu planulu de invetiamentu se póte acomodá referintieloru locale si respective modificá amesuratu recerintieloru acelor'a.

§. 9.

Despre invetiamentulu din religiune si din morala, carea este a se propune in legatura cu religiunea, dispune autoritatea basericésca competentá; acést'a póte stabilí planulu de invetiamentu numai cu aprobarea ministrului; mai departe instructiunea se póte predá numai prin unu individu acceptatu din partea ministrului, si in

localitatea institutului de statu seau in unu institutu publicu de invetiamentu din locu, care apartiene bisericeii respective, si numai in casuri esceptiunale si cu consensulu ministrului se póte predá si in altu locu.

§. 10.

Planulu de invetiamentu pentru cele 3, seau déca se póte, pentru cele 4 clase inferiore gimnasiale si reale are a se stabili astfeliu, cá elevii in tempulu acest'a se póta trece din gimnasiu in scól'a reala si viceversa, repetiendu unulu séu dóua obiecte obligate din cele ale institutului, in care dorescu a intrá.

§. 11.

Invetiamentulu in gimnasia si scóele reale are a se predá dupa sistemulu de specialitate, si adeca in clasele inferiore dupa grupe de specialitate, ér in cele superiore in calea invetiamentului de specialitate.

§. 12.

In clasa cea mai de diosu gimnasiale seau reala se primescu numai acei scolari, cari prin unu examenu de receptiune seau prin unu atestatu dela o scóla publica poporala documentéza, ca posedu acea calificatiune, pe care au trebuitu se si-o insusiésca in cele 4 clase inferiore ale scólei elementarie. Detaiurile relative la examenulu de receptiune le stabilescu ministrulu prin o ordinatiune speciala.

§. 13.

Si acei scolari, cari voiescu a trece din unu gimnasiu publicu seau din o scóla civila in scól'a reala, seau din o scóla publica reala seau civila in gimnasiu, trebuie se depuna examenu de primire din acele obiecte, care suntu obligate in institutu, in care voiescu a intrá, nu suntu inse obligati a face acést'a si din acele obiecte, cari suntu obligate in institutele, din care esu. Mai de parte se potu supune examenulu de primire si acei elevi, cari vinu dela unu atare gimnasiu seau scóla reala publica, in care seau planulu de invetiamentu seau mesur'a obiectelor seau a cunoscintelor propuse in clasele sen-guratrice se abate dela planulu de invetiamentu alu acelui institutu, in care dorescu a fi primiti.

§. 14.

Esamenulu de primire se tiene din partea corpului didacticu alu acelei scóle medie, in care voiescu elevulu a fi primitu, si totu acestu corpu didacticu decide si asupr'a primirei. Pentru acestu examenu nu se solvescu nici o tacsá.

§. 15.

Fia care ténere, care coresponde conditiunilor de primire staverite in acésta lege, are a fi primitu cá scolariu ordinariu in róndu, in care s'a insinuat, luandu afara casulu, candu scolariulu de primitu aru fi atacatu de unu morbu contagiosu, seau candu respingerea urméza din lipsa invederata de spatiu seau din cauza, cá clasa respectiva e prea impoporata, despre ce in casu obvenitoriulu decide ministrulu de culte si instructiune.

Corespondintia.

Monoru, la finea lui Decembre 1875.

Comun'a opidana Monoru inca 'si are dupa nume scól'a sa confesiunala; dicitu „dupa nume,“ cáci in realitate nici nu esista. Suntemu la finea lui Decembre, si prelegerile inca nu s'au mai inceputu. De vomu cercá dupa caus'a acestei stári condamnabile, nu scimu, pre cine va cadé culp'a, cáci tote autoritatile scolastice si-au facutu detorinti'a, firesce dupa cumu si-o cugeta densele. Asia consistoriulu prin unu circulariu specialu a deman-datu, cá cu prim'a Optobre se se incépa cursulu scolasticu. Senatulu scolariu districtualu din parte-si inca a emisu unu mandatu, prin care a dispusu, cá scóele se se incépa in prim'a Novembre (?) Senatulu, seau dupa cumu dícemu noi, comisiunea scolaria locala, in carea se afla si parochulu cá directoriu si catechetu si invetiatoriulu, inca nu si-a neglesu oficiulu; cáci luandu ordinatiunile mai inalte spre placuta cunoscintia, a recercatu primari'a opidana, cá se dispuna cele necesarie spre a se varui scól'a, a se procurá lemne de focu etc. Primari'a inca nu remase indiferenta fácia de o cauza atatu de importanta, dens'a adeca insarciná pre unu juratu seau vigilu cu ducerea in deplinire a celoru delipsa. Ei, dar juratulu naibeii seau ca si-a uitatu de detorintia, seau ca omenii n'au voitu a ascultá de dènsulu, cáci afara de vre-o cate-va corfe de pamentu, ce s'au transportatu in midiloculu scólei spre a astupá gropile, altu ceva nu s'a facutu, — lucrulu stá balta. Scól'a e necuratita, nepro-vediuta cu lemne etc., prelegeri inca nu s'au tienutu in anulu acest'a. Asia stámu noi aici in comun'a opidana Monoru, in capital'a cercului. Acum intrebamu: cine pórtá vin'a? ††

Not'a redactiunei. Asia ne place nóue Romaniloru a ne amagi insine chiar si in cestiumi de celu mai vitalu interesu. In Septembre trecutu erá se se puna pietr'a fundamentala la o scól'a granitierésca in Scoreiu, comuna curata romana, inse pe diumetate granitierésca, pe diumetate provinciala. Scól'a granitierésca dupa numerulu prunciloru deobligati a cercetá scól'a, avéa se fia numai cu unu invetiatoriu. Inainte de a pasí la lucru, se facú incercare, a uni pre toti locuitorii din comuna, cá se cladésca impreuna o scóla mai marisióra cu doi invetiatori, si adeca granitierii se dée loculu pentru cladire, se edifice incaperile partere si acoperementulu, se respundia salariulu pentru invetiatoriulu diriginte cu 300 fl. si se presteze lemnele de focu pentru invetiatoriulu loru si pentru o clasa, ér negranitierii se dée materialulu delipsa pentru etagiulu deasupra, se respundia salariulu pentru invetiatoriulu secundariu cu 180 fl. pe anu si se provédia pre unu invetiatoriu si o clasa cu lemne de focu. Dar ce se audi? Unu barbatu fruntasu dintre negranitiari, carele dupa pusetiunea, ce ocupa in comuna, ar fi fostu chiamatu a inaintá in totu modulu interescele culturale, luá cuventulu in nunelę negranitieriloru si díse:

Tóte suntu bune si frumóse, cladirea si lemnele aru mai merge; inse DVóstra ne veti silí apoi, se respundemu in fapta salariulu invetiatoriulu secundariu si se ne trametemu copii la scóla.“

— „Se intielege de sene; inse acést'a o faceti si acumu.“

— „Ba nu, domnii miei; ce e dreptu avemu o scolutia, avemu si unu invetiatoriu; inse nu-i platimu nimica, pentru ca nu-lu silimu se tiena scóla. Scól'a si invetiatoriulu suntu numai spre a ne spalá urechi'a, fačia de mai marii nostri.“

Cele de sus suntu purulu adev eru. Invoirea nu se facú; scól'a granitierésca se cladí dupa planulu primitivu. Videant consules!

Sentintie pedagogice.

1. Nimicu mai divinu, decatu educatiunea; càci fiendu junimea educata bine si cumu se cuvine, caletori'a prin viétia e fericita. **Plato.**

2. „Dà-mi scól'a, si-ti voiu reformá lumea intréga.“ **Leibnitz.**

3. „Poporulu, carele are scólele cele mai bune, e celu de antaiu pre lume, au va fi.“ **Jules Simon.**

4. Cá stelele voru stralucí cei ce invétia tenerimea. **Daniele.**

5. Cine invétia pre altii, mare se va chiamá intru imperati'a lui Domnedieu. **Mat. 5. 19.**

6. Mai escelentu decatu toti pictorii si sculptorii si toti cati servescu artele frumóse, este pentru mine acela, care scie cultivá spiritele june. **Joanu gura de aur.**

7. Presenti'a copilului se-ti fia tie impiedecamentu pecatului teu. **Juvenal.**

8. Invetiatoriulu e dominantele epocei nóstre; alfabetulu seu e mai puternicu, decatu baionetulu soldatului. **Lordulu Brougham.**

9. In venitoriu invingerea va fi pre langa armat'a, in carea individulu va fi cultivatu mai fundamentalu. **Regele din Svedi'a.**

10. Nu e mai teribilu, decatu unu invetiatoriu, carele nu scie mai multu, decatu trebuie se scie scolarii sei. Cine vrea se invetie pre altii, de multe ori póte retacé, ce este mai bunu din ceea ce scie; inse nu-i este permis a fi semidoctu. **Goethe.**

11. Tóte natiunile trebuie se piéra, pruncii carora se crescú in modu barbaru, numai prin midíloce esterne; càci acestu sistemu de educatiune bolnavesce individualitatea, ba chiar o omóra. **Felice Dupanloup.**

12. Pentru omenime calea catra libertatea adev erata si umanitatea cea mai nobila, catra ratiune si moralitatea cea mai curata, duce prin scóla. **Prof. Bock.**

13. Natur'a pretotindenea e oponenta, tractata fiendu dupa teorie false; ea asculta de noi numai, déca mai antaiu amu ascultat noi de ea, i-amu respectatu

legile cu fidelitate si acuratetia; atunci apoi ea se supune de buna vóia tractarei nóstre, si noi capetamu putere asupra ei. **Benecke.**

14. Pentru ce nu vedemu, ca ajntoriulu statului chiar acolo e mai delipsa, unde ajntoriulu de sene e imposibilu? si ca statulu ceea ce dà tuturoru trebuie se dée, pentru ca sacuietulu seu e alu tuturoru. **W. Lange.**

Varietati.

1. Dupa unu emisu alu ministrului ungurescu de culte si instructiune publica feriele cele mari de véra la universitati si academie juridice suntu a se pune pe lunile Iuliu si Augustu; in urm'a acést'a anulu scolastecu 1876—7 se va incepe inca cu 1-a Septembre si se va terminá in lun'a lui Iuniu. In anulu curentu anulu scolastecu asemenea se va terminá in Iuniu 1876. La scólele primarie si secundarie feriele mari se regulara deja de mai inainte in modulu acest'a.

2. Domnulu Dr. Xenopol, profesoriu la universitea din Iasi, s'a insarcinatu a redige pentru lecsionulu universalu de Brockhaus articlii relativi la Romani'a.

3. (Bataia ori arestu?) Invetiatoriulu din D., barbatu espertu si asediatu, propunea in scóla, candu deodata o batere vehementa la usia 'lu subtrage pe unu momentu dela lucrulu seu. Abia deschise usi'a, si o muiere infuriata 'lu intempiná cu cuvintele: „Pune-mi copilulu in arestu, déca a meritatu acést'a; inse te oprescu a-lu bate, caci copilulu e alu meu.“ Inse nu terminá bine, candu éca vine alta muiere. „Voiu vedé io, cine-mi va oprí copilulu meu in arestu; déca a gresítu, bate-lu, si-lu tramete acasa, cá se lucre.“ Atunci invetiatoriulu díse plinu de linisce: „Tréb'a se potrívesce de minune; alegeti acumu D-vóstra, ce se se intemple cu baiatii cei rei, si déca v'ati intielesu, se-mi impartastí si mie rezultatulu.“ Díse si disparú in scóla.

4. (Respunsu diplomaticu). Unu scolariu fú intrebatu, alu catele e in scóla. Elu respunde: „Déca voiu avansá cu unu locu, voiu fi penultimulu.“

Post'a redactiunei.

Dlui Dr. T. in N.: Multiamita cordiala! Reportulu respectivu ni-se apromise si din alta parte, inse neprimindu-lu pana acuma, Te rogamu a ni-lu tramite D-Ta.

Dloru: Dr. L. in B., Dr. A. in N., prof. B. in S., dir. A. in N. si V. in L.: Ve multiamimu din anima! Asteptámu!

La mai multi: Cartile tramise se voru anunciá, resp. recensá pe róndu; in numerulu de fačia ni-a lipsitu spatiulu. Ne rogamu de pučina indulgentia!

In fine primésca multiamirile nóstre cordiale toti acéi p. t. domni si colegi, cari binevoira a ne adresá pentru intreprinderea nóstra felicitarile si incuragiarile lor!

Esemplaria din numerulu 1 mai avemu destule, prin urmare potemu primí abonamente catu de multe.

Rogamu pre domnii colegi si amici, cari avura bunatatea a se insarciná cu culegerea de prenumeratiuni, a grabí cu trami-terea lor, cá se potemu regulá definitivu tiparirea si espedarea foiei.